

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Центральноукраїнського національного технічного університету
к.т.н., доцент Андрій ТИХИЙ

«27» серпня 2026 року

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 4

засідання міжкафедрального семінару кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, кафедри маркетингу та економічної теорії, кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету від 27 серпня 2026 року

Присутні: декан економічного факультету, д.е.н., проф. Шалімова Н.С., члени кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи: д.е.н., проф. Семикіна М.В., к.е.н., проф. Бугаєва М.В., к.е.н., доц. Дмитришин Б.В., ст. викл. Задорожня Л.М.; члени кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності: к.е.н., проф. В'юник О.В., к.е.н., доц. Сторожук О.В., к.е.н., доц. Заярнюк О.В. к.е.н., доц. Немченко Т.А., к.е.н., доц. Андросчук І.О.; члени кафедри маркетингу та економічної теорії: д.е.н., проф., зав. кафедри Жовновач Р.І., к.е.н., доц. Ніколаєв І.В., к.е.н., доц. Коваль Л.А., зав. кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов, д.е.н., проф. Миценко І.М., зав. аспірантурою та докторантурою, к.е.н., доц. Юрченко О.В., здобувач третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка» Нестеренко В.Ю.

Запрошені: Литвиненко Д.І., здобувач третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка».

Голова засідання: Шалімова Н.С.

Секретар: Немченко Т.А.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Визначення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану», підготовленої здобувачем третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка» Нестеренком Віталієм Юрійовичем на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»).

СЛУХАЛИ: доповідь здобувача третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання Нестеренка Віталія Юрійовича про результати виконання наукової складової освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка».

Тема дисертації – «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану». Здобувач Нестеренко В.Ю., презентував основні наукові результати, отримані за темою дисертації упродовж навчання в аспірантурі, зокрема:

- сформував теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища;
- обґрунтував теоретико-методичні засади трансформації підприємства через вплив загроз;
- розробив методичний інструментарій формування організаційного механізму функціонування підприємства;
- розробив модель, що визначає пріоритетність впливу можливостей і загроз на трансформацію підприємств;
- запропонував науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування;
- розробив технологію управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування;
- сформував науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування;
- запропонував методичний підхід до формування оптимальної конфігурації кадрового забезпечення в цілях трансформації організаційного механізму.

Після доповіді Нестеренко В.Ю. відповів на запитання к.е.н., проф. Бугаєвої М.В., к.е.н., доц. Немченко Т.А., д.е.н., проф. Семикіної М.В., к.е.н., доц. Андрощук І.О., к.е.н., доц. Ніколаєва І.В., д.е.н., проф. Жовновач Р.І., д.е.н., проф. Миценка І.М. Аспірант на всі поставлені запитання відповів ґрунтовно, аргументовано та повно, показав глибоке володіння матеріалом дослідження, високий рівень методологічної підготовки, здатність до критичного осмислення отриманих результатів та уміння інтегрувати сучасні теоретико-методологічні підходи та застосовувати їх у комплексному аналізі проблематики функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану.

ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Заярнюк Олексій Васильович.

Тема дисертаційної роботи Нестеренка Віталія Юрійовича є гостро актуальною, насамперед, тому, що в умовах воєнного стану забезпечення життєздатності підприємств промислово-виробничого спрямування набуває стратегічного значення для збереження економічної стійкості та підтримки обороноздатності України. Висока невизначеність і динамічність зовнішнього середовища зумовлюють необхідність упровадження трансформаційних ініціатив, спрямованих на адаптацію організаційних процесів до нових загроз

і можливостей. Виходячи із цих позицій, особливої актуальності набуває вдосконалення організаційного механізму функціонування підприємств, його оновлення відповідно до сучасних умов та орієнтація на забезпечення стійкості, гнучкості й конкурентоспроможності підприємств у період воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки.

За структурою дисертаційна робота є логічно узгодженою з визначеними завданнями дослідження, що відображає послідовність наукового мислення та виявлені закономірності, забезпечуючи належне обґрунтування сформульованих автором пропозицій.

Наукова значимість проведеного дослідження полягає у тому, що автором удосконалено науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах нестабільного середовища, який, порівняно з відомими, дає змогу встановити якісно-кількісні зміни в організаційному механізмі у співвідношенні із характером зрушень в середовищі функціонування підприємства з представленням результатів у формі значень окремих, групових та інтегрального показників, що в сукупності створюють необхідну аналітичну основу для підтримання активності й систематичного покращення такого механізму (підрозділ 2.3. дисертації).

Методична та теоретична вагомість дисертації Нестеренка В.Ю. виражається у тому, що в роботі набули подальшого розвитку теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища, який відмінний визначенням змістового наповнення та логічним поєднанням сутності таких понять як «життєдіяльність підприємства», «функціонування підприємства», «розвиток підприємства» та «життєвий цикл підприємства», що уможлиблює формування цілісного бачення засад досягнення стратегічних й тактичних цілей в умовах високої нестабільності середовища, яка спровокована суттєвістю впливу широкого переліку зовнішніх й внутрішніх факторів (підрозділ 1.1.), а також теоретико-методичні засади трансформації підприємств через вплив загроз, які, порівняно із відомими, визначають засади внесення якісних й кількісних змін в параметри підприємства, спричинені динамічністю й вагомістю впливу сукупності ключових факторів, зокрема таких як війна, за рахунок контрольованої реалізації гомеостазу та/або шляхом проходження точки біфуркації з переходом до «бажаного» атрактору, що забезпечує збереження цілісності й подальшу підтримку життєдіяльності такої соціально-економічної системи (підрозділ дисертації 1.2).

На особливу увагу заслуговує удосконалена в дисертаційній роботі технологія управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування, яка відмінна застосуванням методу функціонального моделювання IDEF0, що забезпечило цілісне бачення етапності виконання організаційних змін з наступною можливістю максимально необхідної деталізації усіх заходів, виконання яких дає змогу здійснювати трансформацію організаційного механізму, зокрема в частині адаптації підприємства до функціонування в умовах військового стану

(підрозділ 3.1 дисертації).

Загалом отримані в дисертаційній роботі аспіранта Нестеренка В.Ю. наукові результати забезпечують комплексне вирішення проблеми удосконалення організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах нестабільного та воєнного середовища, створюючи методичну й теоретичну основу для оцінювання його дієвості, формування цілісного бачення закономірностей розвитку та життєдіяльності підприємства, а також впровадження ефективних технологій управління організаційними та економічними змінами, що у сукупності сприяє підвищенню стійкості, адаптивності та здатності соціально-економічних систем підтримувати конкурентні позиції.

Положення та висновки, сформульовані у дисертації, опубліковано у 6 наукових працях, серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 2 наукові праці у збірниках за матеріалами конференцій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Нестеренко Віталій Юрійович у процесі виконання дисертаційного дослідження зарекомендував себе як компетентний, відповідальний та цілеспрямований науковець, який демонструє високий рівень професійної підготовки та здатність до самостійного здійснення науково-дослідної роботи. Йому притаманні системний підхід до опрацювання наукової проблематики, розвинене аналітичне мислення, здатність до критичного осмислення теоретичних положень і емпіричних даних, а також уміння формувати аргументовані та науково обґрунтовані висновки. Під час роботи над дисертацією виявив належний рівень наукової самостійності, наполегливість і послідовність у досягненні поставленої мети. Володіє навичками пошуку, систематизації, аналізу та узагальнення значного обсягу наукової інформації, уміло застосовує сучасні підходи до дослідження визначеної наукової проблеми. У своїй діяльності дотримується принципів академічної доброчесності, демонструє відповідальне ставлення до виконання наукових завдань та високий рівень організованості.

Дисертаційна робота Нестеренка Віталія Юрійовича є самостійною, завершеною науковою працею. Зміст дисертації, наукова новизна та практична значимість відповідають спеціальності 051 «Економіка» та вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а Нестеренко В.Ю. заслуговує на рекомендацію до захисту та присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

2. Рецензент – доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету Центральноукраїнського національного технічного університету Шалімова Наталія Станіславівна.

Функціонування підприємств в умовах військового стану відбувається за принципово нових соціально-економічних, інституційних та безпекових обмежень, що докорінно змінюють характер управлінських процесів. У таких умовах організаційний механізм діяльності підприємства перестає виконувати виключно регламентуючу функцію та набуває стратегічного значення як

ключовий інструмент забезпечення життєздатності, керованості й адаптації суб'єктів господарювання до екстремального середовища.

Важливість дослідження організаційного механізму зумовлена тим, що саме він визначає здатність підприємства оперативно реагувати на втрату ресурсів, порушення логістики, зміну ринків збуту, кадрові ризики та адміністративно-правові обмеження, характерні для періоду військового стану. Недостатньо сформований або інерційний організаційний механізм призводить до дезорганізації управління, зниження продуктивності, втрати контролю над внутрішніми процесами та, в кінцевому підсумку, до припинення діяльності підприємства.

Підприємства промислово-виробничого спрямування виконують важливу соціально-економічну функцію, забезпечуючи зайнятість населення, наповнення бюджетів і підтримку критичних галузей економіки. Від ефективності їх організаційного механізму залежить не лише результативність господарської діяльності, а й загальна економічна стійкість держави в умовах війни.

Основні питання, які досліджувалися за наведеною темою та відображені у роботі, повністю відповідають її меті й завданням щодо подальшої розробки теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій стосовно формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану. Зазначене дозволяє стверджувати, що мету дослідження досягнуто, а завдання вирішені у повному обсязі.

Дослідження виконано згідно з планами наукових досліджень Центральноукраїнського національного технічного університету в межах науково-дослідної роботи «Удосконалення механізму підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0116U001905).

Дисертація Нестеренка В.Ю. являє собою певний крок у формуванні теоретико-методичних засад функціонування підприємств у складних умовах військового стану, а відтак є актуальною і має суттєве наукове значення.

Розглянуті в роботі питання викладені в логічній послідовності та достатньо обґрунтовані. Висновки є логічним завершенням проведених автором досліджень та формулюють їх результати. Приведені в роботі рекомендації, засновані на здобутках дисертанта, представляють інтерес як для науки, так і для практики. Вірогідність результатів дисертаційної роботи підтверджено відповідною апробацією на науково-практичних конференціях, а також знайшли широке впровадження в діяльності підприємств промислово-виробничого спрямування.

В цілому, аналіз дисертаційної роботи та опублікованих праць Нестеренка В.Ю. дозволяє зробити висновки про достатній ступінь обґрунтованості та наукову достовірність отриманих результатів.

Для науково-теоретичних і методичних основ проведення дослідження автором були використані такі методи: індукції та дедукції, порівняння і систематизації, аналізу та синтезу, непараметричні статистичні, анкетування та

експертного аналізу, моделювання, функціонального моделювання IDEF0, аналізу ієрархій, BOCR, морфологічного аналізу, графічний, абстрактно-логічний.

Структура дисертаційної роботи обумовлена її метою і являє собою цілісний комплекс послідовних розробок теоретичних, методичних і організаційних положень і засад щодо формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану.

Зміст дисертації послідовно розкриває обрану тему.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади формування організаційного механізму функціонування підприємств в умовах військового стану» обґрунтовано теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища, сформовано теоретико-методичні засади трансформації підприємств та розроблено методичний інструментарій побудови й покращення організаційного механізму функціонування підприємств в умовах військового стану.

У другому розділі «Комплексне аналітичне підґрунтя функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану», за результатами виконання тенденційного аналізу, встановлено перелік ключових загроз й можливостей для підприємств харчової промисловості та машинобудування з наступним їх ієрархічним впорядкуванням на основі теорії графів. Розроблено науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму з наступною апробацією в умовах створеної вибірки підприємств.

У третьому розділі «Удосконалення методичних засад застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» розроблено технологію управління організаційними змінами, яка відмінна авторським баченням засад управління організаційними змінами та використанням методу IDEF0. Визначено науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму, зміст яких відповідає актуальним проблемам, що були спровоковані військовими діями. Розроблено методичний підхід до формування оптимальної конфігурації кадрового забезпечення в цілях трансформації організаційного механізму із виконанням розрахунків й отриманням результатів, які доводять практичну цінність.

Робота Нестеренка В.Ю. виконана з дотриманням академічної доброчесності.

Наукова новизна результатів дослідження, одержаних автором, являє собою узагальнення і обґрунтування науково-теоретичних засад та розроблення методичних й прикладних підходів стосовно формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану.

Серед найбільш значущих наукових результатів слід виділити:

- науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого

спрямування в умовах нестабільного середовища, який, порівняно з відомими, дає змогу ідентифікувати якісно-кількісні зміни в організаційному механізмі у співвідношенні із характером зрушень в середовищі діяльності підприємства, що створює необхідну аналітичну основу для підтримання активності й систематичного удосконалення такого механізму;

- модель, що визначає пріоритетність впливу нових можливостей і загроз на трансформацію підприємств, яка, на відміну від існуючих, сформована на основі системного аналізу і теорії графів, що забезпечило врахування особливостей функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування з наступним ієрархічним впорядкуванням можливостей й модифікації пріоритетних загроз, яке відбулося через визначальний вплив війни, та дало змогу отримати інформаційну основу для розроблення тактичних й стратегічних рішень, в тому числі в перспективі післявоєнного відновлення національної економіки;

- технологію управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування, яка відмінна застосуванням методу функціонального моделювання IDEF0, що забезпечило цілісне бачення етапності реалізації організаційних змін з наступною можливістю максимально необхідної деталізації усіх заходів, виконання яких дає змогу виконувати трансформацію організаційного механізму, зокрема в частині адаптації підприємства до функціонування в умовах військового стану;

- науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, яке вирізняється аналітичним обґрунтуванням змісту ключових проблем в сфері кадрового забезпечення з наступним уточненням суті складових такої системи (функції, принципи, методи, засоби та інструменти), що забезпечило уточнення функціональної орієнтації на підтримання дієвості організаційного механізму через актуальні під час дисбалансу ринку праці заходи, зокрема в частині подолання «кадрового голоду», підвищення вмотивованості працівників та забезпечення їх професійно-кваліфікаційного зростання як конкурентної переваги підприємства;

- методичний підхід до формування оптимальної конфігурації кадрового забезпечення в цілях трансформації організаційного механізму, особливістю якого є застосування методів BOCR та аналізу ієрархій (MAI), що дало можливість вибудувати порядок встановлення пріоритетності реалізації в межах кадрового забезпечення відповідних функцій, принципів, методів й інструментів, які в комплексі уможливають виконання трансформаційних змін в організаційному механізмі, зокрема в частині покращення дієвості;

- теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища, який відмінний визначенням змістового наповнення та логічним поєднанням сутності таких понять як «життєдіяльність підприємства», «функціонування підприємства», «розвиток підприємства» та «життєвий цикл підприємства», що уможливлює формування цілісного бачення засад виконання стратегічних й тактичних завдань в умовах

високої нестабільності середовища, яка спровокована суттєвістю впливу широкого переліку зовнішніх й внутрішніх факторів;

- теоретико-методичні засади трансформації підприємств через вплив загроз, які, порівняно із відомими, визначають засади внесення якісних й кількісних змін в параметри підприємства, спричинені динамічністю й вагомістю впливу сукупності ключових факторів, зокрема таких як війна, за рахунок контрольованої реалізації гомеостазу та/або шляхом проходження точки біфуркації з переходом до «бажаного» атрактору, що забезпечує цілісність й підтримку життєдіяльності такої соціально-економічної системи;

- методичний інструментарій формування організаційного механізму функціонування підприємств, який вирізняється структуризацією організаційного механізму шляхом виділення статичної (встановлюється мета з подальшим формування переліку пріоритетних завдань, окреслюються зовнішні і внутрішні фактори, обумовлюються функції (спеціальні і універсальні), принципи, забезпечення, методи, засоби та інструменти) та динамічної (визначає циклічно виконувані заходи щодо приведення організаційної структури та процесу реалізації керуючого впливу до характеру модифікації ключових факторів) складових, що у поєднанні з розробленою етапністю побудови забезпечує здатність підтримувати необхідний темп внутрішніх змін у відповідності до зрушень в середовищі функціонування;

Основні наукові положення дисертації, результати досліджень, практичні рекомендації знайшли повне відображення у 6 опублікованих наукових працях, серед яких: 4 статті в наукових фахових виданнях України категорії «Б» та 2 наукові праці у збірниках за матеріалами конференцій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Результати досліджень пройшли достатню апробацію на науково-практичних конференціях.

Узагальнення та розвиток теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану дають право зробити висновок про важливе наукове значення дисертаційної роботи. Результати дослідження, які становлять його новизну, доведено до конкретних методичних і практичних рекомендацій.

Отримані результати роботи можуть бути застосовані в практичній діяльності на різних рівнях управління підприємствами та в навчальному процесі під час підготовки фахівців економічного напрямку. Зокрема, пропозиції Нестеренка В.Ю., доведені до рівня конкретних пропозицій і методичних розробок і були впроваджені в роботу ТОВ «ЖДТ-Сервіс» (довідка № 22/05-26 від 22.05.2026 р.), ТДВ «Машинобудівний завод Коліймаш» (довідка № 01-05/2026 від 15.05.2026 р.). Результати наукових розробок застосовуються у Центральнотехнічному університеті (довідка № 33-15/1236 від 20.07.2026 р.).

Дисертаційна робота характеризується науковим стилем викладання. Розділи та підрозділи дисертації представлено у логічному зв'язку і

послідовності. Викладені результати достатньо повно обґрунтовано та аргументовано. Зміст дисертації відповідає спеціальності 051 – Економіка.

Незважаючи на загальну високу оцінку, робота не позбавлена окремих недоліків. Серед них:

1. На рис. 1.1 (ст. 43) автор представив теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища. Додаткового пояснення потребує трактування терміну «життєвий цикл підприємства», в якому акцент ставиться на підтриманні стійкості й стабільності системи, що обмежує проведення змін у ході переходу до наступної стадії.

2. На ст. 77 сформульовано визначення організаційного механізму з уточненням його функціонального призначення, що полягає в продовженні функціонування й сприянні розвитку підприємства на основі трансформації. На нашу думку, дискусійним є розгляд в якості вихідного моменту виконуваних змін «нестабільності зовнішнього середовища». Практика ведення бізнесу в Україні вказує на фактичну відсутність періоду стабільності. Тому, цей момент потребував більш ретельного розгляду.

3. В табл. 2.10 (ст. 116) автор представив результати ієрархічного впорядкування нових можливостей і загроз, які викликані воєнними діями. Вважаємо, що моделювання доцільно було доповнити узагальненнями, враховуючи практичні аспекти застосування, зокрема виходячи з масштабів діяльності підприємств харчової промисловості й машинобудування.

4. У підрозділі 3.2 автором сформовано науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму. Схвалюючи ретельний розгляд засад формування «тимчасових» груп персоналу з метою подолання «кадрового голоду» (ст. 177–179), вважаємо, що недостатньо уваги було приділено питанню організації віддалених робочих місць.

Однак, висловлені зауваження не применшують цінності дисертаційної роботи, не мають принципового характеру, тому не знижують теоретичну і практичну цінність дисертації Нестеренка В.Ю. та не впливають на її достатньо високу оцінку.

Дисертація Нестеренка Віталія Юрійовича на тему: «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» виконана на високому науковому рівні, є закінченою науково-дослідною роботою, містить нові підходи в управлінні підприємством, в якій отримані науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне та практичне значення.

Надруковані статті відображають основні положення виконаного дослідження. В дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, що отримані особисто автором. Основні результати дослідження апробовано і схвалено на науково-практичних конференціях та впроваджено на різних рівнях управління.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна

стверджувати, що дисертаційна робота Нестеренка Віталія Юрійовича на тему: «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» за своїм змістом відповідає спеціальності 051 «Економіка», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. № 283), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а сам автор Нестеренко Віталій Юрійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка.

3. Рецензент – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнського національного технічного університету Бугасва Марія Вікторівна.

Виконання дослідження, присвяченого організаційному механізму функціонування підприємств в умовах військового стану, є об'єктивно актуальним з огляду на глибокі трансформації, яких зазнає система управління підприємствами під впливом воєнних загроз, нестабільності зовнішнього середовища та надзвичайних обмежень господарської діяльності. Воєнний стан формує принципово нові умови функціонування підприємств, за яких традиційні управлінські підходи виявляються недостатньо ефективними або взагалі непридатними для забезпечення стійкості та безперервності діяльності.

Актуальність виконання теми зумовлена необхідністю наукового осмислення змін, що відбуваються в організаційному механізмі підприємств у період війни. Порушення виробничо-логістичних зв'язків, обмеженість ресурсів, підвищені ризики безпеки, кадрові втрати та зростання регуляторного впливу держави потребують переосмислення ролі організаційних структур, методів управління та внутрішньої координації. Без науково обґрунтованих підходів до адаптації організаційного механізму підприємства втрачають керованість, оперативність прийняття рішень і здатність швидко реагувати на кризові виклики.

Особливого значення набуває формування механізму збалансованої адаптації підприємства до мінливих умов функціонування. Така адаптація передбачає поєднання гнучкості управлінських рішень із збереженням чіткої організаційної структури, розподілу відповідальності та контролю за ключовими напрямками діяльності. Водночас надмірна централізація управління може знижувати оперативність реагування, тоді як надмірна децентралізація здатна посилювати ризики неузгодженості дій. Тому важливим завданням є пошук оптимального співвідношення між стабільністю

та гнучкістю організаційного механізму. Воєнні умови також зумовлюють появу та трансформацію нових процесів у діяльності підприємств, пов'язаних із релокацією, дистанційною організацією праці, зміною ланцюгів постачання, впровадженням нових цифрових інструментів, посиленням заходів безпеки та оперативним перерозподілом ресурсів. У зв'язку з цим важливого значення набуває контроль нових процесів, який має забезпечувати їх відповідність стратегічним цілям підприємства, своєчасне виявлення відхилень і запобігання виникненню додаткових ризиків. Ефективна система контролю дозволяє керівництву своєчасно коригувати управлінські рішення та підтримувати належний рівень організаційної керованості.

В умовах військового стану саме ефективний організаційний механізм стає базою для збереження виробничого потенціалу, підтримання зайнятості та виконання підприємствами соціально-економічних функцій. За цих обставин дисертація Нестеренка В.Ю. є важливим кроком в науковому обґрунтуванні теоретико-методичних положень та розробленні практичних рекомендацій щодо формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану. Відтак, робота є актуальною і має суттєве наукове значення та вирішує поставлені завдання.

Дисертацію виконано згідно з планами наукових досліджень Центральноукраїнського національного технічного університету в межах науково-дослідної роботи «Удосконалення механізму підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0116U001905).

Ознайомлення із змістовим наповненням дисертації та публікацій автора дозволяє зробити висновок про те, що наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, характеризуються належним рівнем обґрунтованості та достовірності. Це аргументовано підтверджується глибоким та критичним аналізуванням фундаментальних наукових праць за проблемами управління підприємством, узагальненням вітчизняних і зарубіжних джерел щодо господарської діяльності в нестабільних умовах функціонування, влучним застосуванням класичних положень теорії управління, оглядом матеріалів щодо поточного функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, використанням широкого спектру загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, адекватним підбором та аналізуванням значного масиву офіційного статистичного матеріалу, успішною апробацією теоретико-прикладних розробок на всеукраїнських науково-практичних конференціях, їх дискусійним обговоренням за результатами виступів на наукових семінарах, а також результативним впровадженням у діяльність вітчизняних підприємств.

Одержані результати дисертаційної роботи характеризуються науковою новизною, придатні для подальшого удосконалення існуючих і розроблення нових методологічних положень й прикладних аспектів вирішення питань функціонування й розвитку підприємств.

Дисертаційна робота Нестеренка В.Ю. за структурою складається з

анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади формування організаційного механізму функціонування підприємств в умовах військового стану» сформовано теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища, що містить виконане узагальнення, поглиблення й доведений взаємозв'язок між такими поняттями як «життєдіяльність підприємства», «функціонування підприємства», «розвиток підприємства», «життєвий цикл підприємства». Розроблено теоретико-методичні засади трансформації підприємства, які передбачають внесення якісних й кількісних змін в його параметри шляхом гомеостазу або контрольованого наближення й проходження точки біфуркації з переходом до «бажаного» атрактору. Розроблено методичний інструментарій формування організаційного механізму функціонування підприємств, який включає структурування (постійна та активна частина) та виділення статичної та динамічну складових.

У межах другого розділу «Комплексне аналітичне підґрунтя функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» виконано тенденційний аналіз функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, що засвідчив складну динаміку основних показників в межах 2010-2024 рр. Застосовано системний аналіз та теорію графів для розроблення моделі, яка визначає пріоритетність впливу можливостей і загроз на трансформацію підприємства. Розроблено науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування.

У третьому розділі «Удосконалення методичних засад застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» розроблено технологію управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування. Розроблено науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму, що включає виокремлення проблем, які виникли та/або видозмінилися через війну, уточнення змісту компонентів системи кадрового забезпечення та визначення спрямування змін в організаційному механізмі. Запропоновано методичний підхід до формування оптимальної конфігурації кадрового забезпечення в цілях трансформації організаційного механізму з наступним виконанням розрахунків стосовно підприємств промислово-виробничого спрямування.

В межах усіх розділів і підрозділів дисертації простежується логічно послідовне та обґрунтоване виконання поставленого теоретико-практичного завдання, що орієнтоване на дослідження теоретичних основ і розроблення підходів стосовно формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану. Таким чином, можна зробити висновок про те, що дисертація є завершеною науково-дослідною роботою із логічно зв'язною,

цілісною композицією, науковим стилістичним наповненням та авторською манерою викладення матеріалу.

Ознайомлення зі змістом дисертації дало змогу виокремити елементи наукової новизни у сформульованих автором положеннях дисертаційної роботи, серед яких найбільший науковий інтерес становить таке:

- науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах нестабільного середовища, який, порівняно з відомими, дає змогу розглядати якісно-кількісні зміни в організаційному механізмі у співвідношенні із характером зрушень в середовищі функціонування підприємства для підтримання активності й систематичного покращення такого механізму;

- модель, що визначає пріоритетність впливу можливостей і загроз на трансформацію підприємств, яка, на відміну від існуючих, сформована на основі системного аналізу і теорії графів, що забезпечило врахування особливостей функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування з наступним ієрархічним впорядкуванням нових можливостей й модифікації пріоритетних загроз, та дало змогу отримати інформаційну основу для розроблення тактичних й стратегічних рішень, в тому числі в перспективі післявоєнної відбудови;

- технологію управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування, яка відмінна застосуванням методу функціонального моделювання IDEF0, що забезпечило цілісне бачення етапності виконання організаційних змін з наступною можливістю максимально необхідної деталізації усіх заходів, виконання яких дає змогу здійснювати трансформацію організаційного механізму;

- науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, яке вирізняється аналітичним обґрунтуванням змісту ключових проблем в сфері кадрового забезпечення з наступним уточненням суті складових такої системи (функції, принципи, методи, засоби та інструменти), що забезпечило уточнення функціональної спрямованості на підтримання дієвості організаційного механізму;

- методичний підхід до формування оптимальної конфігурації кадрового забезпечення в цілях трансформації організаційного механізму, особливістю якого є застосування методів BOCR та аналізу ієрархій (MAI), що дозволило вибудувати послідовність встановлення пріоритетності реалізації в межах кадрового забезпечення відповідних функцій, принципів, методів й інструментів, дотримання якого на практиці сприяє виконанню трансформаційних змін в організаційному механізмі для приведення у відповідність до умов функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування та збільшення рівня його дієвості;

- теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища, який відмінний визначенням змістового наповнення та логічним поєднанням сутності таких понять як

«життєдіяльність підприємства», «функціонування підприємства», «розвиток підприємства» та «життєвий цикл підприємства», що уможлиблює формування цілісного бачення засад досягнення стратегічних й тактичних цілей в умовах високої нестабільності середовища;

– теоретико-методичні засади трансформації підприємств через вплив загроз, які, порівняно із відомими, визначають засади внесення якісних й кількісних змін в параметри підприємства, спричинені динамічністю й вагомістю впливу сукупності ключових факторів за рахунок контрольованої реалізації гомеостазу та/або шляхом проходження точки біфуркації з переходом до «бажаного» атрактору, що забезпечує збереження цілісності й подальшу підтримку життєдіяльності такої соціально-економічної системи;

– методичний інструментарій формування організаційного механізму функціонування підприємств, який вирізняється структуризацією організаційного механізму шляхом виділення статичної та динамічної складових, що у поєднанні з розробленою етапністю побудови забезпечує спроможність підтримувати необхідний темп внутрішніх змін у відповідності до зрушень в середовищі функціонування.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що певні наукові положення дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних пропозицій та методичних рекомендацій щодо: оцінювання дієвості організаційного механізму; ієрархічного впорядкування основних загроз та нових можливостей; технології управління організаційними змінами; розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму.

Ключові теоретико-методичні положення та практичні рекомендації були використані в освітньому процесі Центральноукраїнського національного технічного університету в таких ОК: «Державне регулювання економіки», «Стратегічний та інноваційний розвиток соціально-економічних систем», «Управління змінами в стратегічному та тактичному вимірі».

Теоретико-прикладні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи, що містять визначені елементи наукової новизни, повною мірою знайшли відображення у 6 наукових працях: 4 статях у наукових фахових виданнях України категорії «Б» та 2 наукових працях у збірниках за матеріалами конференцій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Щодо зауважень та положень дискусійного характеру, то можна вказати на таке:

1. На ст. 60 представлено авторське тлумачення терміну «флуктуації», в змісті якого вказується на «...відхилення основних параметрів». Вважаємо, що для чіткості сприйняття доцільно було конкретизувати перелік згаданих параметрів з уточненням рівня відхилення, коли дієвим є гомеостаз, а коли відбувається наближення до точки біфуркації.

2. На рис. 2.7 (ст. 102) подано характеристику впливу війни на функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування. Автор, виконавши аналіз статичної інформації та взявши до уваги результати соціологічних опитувань, визначив певний перелік загроз та нових можливостей. Зміст нових можливостей вимагає уточнення щодо підприємств

для яких вони актуальні та умов їх використання.

3. На рис. 2.13 (ст. 126) визначено базові засади виконання оцінювання дієвості організаційного механізму підприємств промислово-виробничого спрямування. На нашу думку, в межах процедурної складової доцільно було чітко визначити періодичність виконання оцінювання та передбачити не лише циклічність у виконанні етапів 1–7, але й вихід результату за межі організаційного механізму, тобто стосовно функціонування підприємства.

4. На рис. 3.11 (ст. 180) представлена модель, що визначає зміни кадрового забезпечення й організаційного механізму функціонування. На нашу думку, такий захід в межах трансформації організаційного механізму як «підвищення гнучкості організаційної структури» доцільно було розглянути із врахуванням сучасних варіантів організаційної структури, зокрема про які згадувалося у підрозділі 1.3 на ст. 75–76.

Загалом, зазначені вище зауваження жодним чином не применшують наукової та практичної цінності результатів дослідження і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Дисертація Нестеренка В.Ю. є завершеною науково-дослідною роботою, що виконана самостійно автором на високому науково-теоретичному рівні. Дисертація написана українською мовою та оформлена відповідно до положень, норм і правил до дисертацій, що подаються на здобуття ступеня доктора філософії. Робота виконана з дотриманням академічної доброчесності.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Нестеренка Віталія Юрійовича «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» і може бути подана на розгляд разової спеціалізованої вченої ради для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки).

В обговоренні взяли участь: д.е.н., проф. Семикіна М.В., зав. кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов, д.е.н., проф., Миценко І.М., декан економічного факультету, д.е.н., проф. Шалімова Н.С., зав. кафедри маркетингу та економічної теорії, д.е.н., проф. Жовновач Р.І., які відзначили актуальність теми дисертаційного дослідження, її відповідність обраній спеціальності, наявність наукової новизни отриманих результатів, їх практичну значущість, високий рівень публікаційної активності автора та системну участь у наукових конференціях.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Нестеренка Віталія Юрійовича на тему «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки»)

1. Актуальність теми дисертації.

В умовах запровадження та тривалого функціонування режиму воєнного стану в Україні, що супроводжується масштабними безпековими ризиками, руйнуванням виробничої та логістичної інфраструктури, дефіцитом трудових, фінансових і матеріально-технічних ресурсів, порушенням усталених виробничо-господарських зв'язків, необхідністю релокації виробничих потужностей, цифрової трансформації бізнес-процесів та забезпечення безперервності виробництва, особливої актуальності набуває формування ефективного організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, який забезпечуватиме адаптивність системи управління, стійкість операційної діяльності, підвищення рівня економічної безпеки, збереження конкурентоспроможності та створення передумов для післявоєнного відновлення і довгострокового сталого розвитку національної економіки. За таких обставин організаційний механізм підприємства має розглядатися не як статична система взаємозв'язків, а як динамічний інструмент реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. Його ефективність визначається здатністю забезпечувати швидку комунікацію між структурними підрозділами, оперативне прийняття рішень, раціональне використання обмежених ресурсів та узгодження поточних дій із довгостроковими цілями підприємства. Саме така організаційна гнучкість створює передумови для подолання турбулентності та збереження стійкості підприємства в умовах кризових явищ.

Отже, дослідження організаційного механізму підприємства в умовах війни є актуальним як із теоретичної, так і з практичної точки зору. Наукове обґрунтування напрямів його трансформації дозволить визначити ефективні підходи до збалансованої адаптації, удосконалення внутрішньої координації, посилення контролю нових процесів і підвищення оперативності управлінських рішень. Це, своєю чергою, сприятиме подоланню турбулентності, підтриманню організаційної стійкості та формуванню здатності підприємств не лише протистояти кризовим викликам, а й створювати передумови для подальшого відновлення та розвитку.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Центральноукраїнського національного технічного університету в межах теми: «Удосконалення механізму підвищення конкурентоспроможності

промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0116U001905), зокрема, автором досліджено специфіку функціонування промислово-виробничих підприємств, особливості трансформації управлінських та організаційних процесів під впливом воєнних ризиків; обґрунтовано роль організаційного механізму у забезпеченні конкурентоспроможності, стійкості та адаптивності підприємства; сформовано систему факторів воєнного впливу на організаційний механізм функціонування підприємства та розроблено науково-практичні рекомендації щодо розвитку кадрового забезпечення й трансформації організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, яке вирізняється аналітичним обґрунтуванням змісту ключових проблем у сфері кадрового забезпечення з наступним уточненням суті складових такої системи, а саме функцій, принципів, методів, засобів та інструментів.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Особистий внесок здобувача полягає у розробці й обґрунтуванні наукових положень, висновків і рекомендацій для формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану. Дисертаційна робота є самостійно виконаним дослідженням, у якому викладено нові авторські науково-методичні підходи та практичні рекомендації щодо формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів, висновків і запропонованих автором рекомендацій забезпечується використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що відповідають меті та завданням дисертаційної роботи. Використання методів аналізу та синтезу дало змогу автору провести тенденційний аналіз функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування за 2010-2024 рр. та відстежити особливі чинники впливу основних факторів на діяльність сформованої вибірки підприємств харчової промисловості та машинобудування у 2019-2024 рр.; застосування непараметричних статистичних методів – для встановлення сукупності загроз і нових можливостей, виникнення яких було спровоковано військовими діями; анкетування та експертний аналіз – для визначення переліку первинних показників та коригуючих коефіцієнтів при розробленні науково-практичного підходу оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємства промислово-виробничого спрямування; метод функціонального моделювання IDEF0 був використаний автором для розроблення технології управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування.

Надійність і обґрунтованість отриманих в дисертаційній роботі

результатів підтверджується їх апробацією на 2 Всеукраїнських науково-практичних конференціях, оприлюдненням результатів дослідження у фахових наукових виданнях, а також перевіркою дисертаційної роботи на академічний плагіат, що засвідчила дотримання принципів академічної доброчесності.

Таким чином, розроблені автором теоретико-методичні положення, науково-практичні рекомендації та прикладні інструменти щодо вдосконалення організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах воєнного стану мають належне методологічне підґрунтя та підтверджені підсумками проведеного аналізу. Отримані результати відповідають сучасним вимогам економічної науки та можуть бути використані для підвищення адаптивності, організаційної стійкості й ефективності функціонування підприємств в умовах воєнних викликів.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Найбільш суттєві результати дисертації, що характеризуються новизною, такі:

удосконалено:

- науково-методичний підхід до оцінювання дієвості організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах нестабільного середовища, який, порівняно з відомими, дає змогу встановити якісно-кількісні зміни в організаційному механізмі у співвідношенні із характером зрушень в середовищі функціонування підприємства з представленням результатів у формі значень окремих, групових та інтегрального показників, що в сукупності створюють необхідну аналітичну основу для підтримання активності й систематичного покращення такого механізму;

- модель, що визначає пріоритетність впливу можливостей і загроз на трансформацію підприємств, яка, на відміну від існуючих, сформована на основі системного аналізу і теорії графів, що забезпечило врахування особливостей функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування з наступним ієрархічним впорядкуванням нових можливостей й модифікації пріоритетних загроз, яке відбулося через визначальний вплив війни, та дало змогу отримати інформаційну основу для розроблення тактичних й стратегічних рішень, в тому числі в перспективі післявоєнної відбудови;

- технологію управління організаційними змінами в умовах підприємств промислово-виробничого спрямування, яка відмінна застосуванням методу функціонального моделювання IDEF0, що забезпечило цілісне бачення етапності виконання організаційних змін з наступною можливістю максимально необхідної деталізації усіх заходів, виконання яких дає змогу здійснювати трансформацію організаційного механізму, зокрема в частині адаптації підприємства до функціонування в умовах військового стану;

- науково-методичне підґрунтя розвитку кадрового забезпечення й

трансформації організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування, яке вирізняється аналітичним обґрунтуванням змісту ключових проблем в сфері кадрового забезпечення з наступним уточненням суті складових такої системи (функції, принципи, методи, засоби та інструменти), що забезпечило уточнення функціональної спрямованості на підтримання дієвості організаційного механізму через актуальні під час дисбалансу ринку праці заходи, зокрема в частині подолання «кадрового голоду», підвищення вмотивованості працівників та забезпечення їх професійного зростання як конкурентної переваги підприємства;

– методичний підхід до формування оптимальної конфігурації кадрового забезпечення в цілях трансформації організаційного механізму, особливістю якого є застосування методів BOCR та аналізу ієрархій (MAI), що дало можливість вибудувати порядок встановлення пріоритетності реалізації в межах кадрового забезпечення відповідних функцій, принципів, методів й інструментів, дотримання якого на практиці сприяє виконанню трансформаційних змін в організаційному механізмі для приведення у відповідність до умов функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування та збільшення рівня його дієвості;

набули подальшого розвитку:

– теоретичний базис функціонування і розвитку підприємств в умовах нестабільного середовища, який відмінний визначенням змістового наповнення та логічним поєднанням сутності таких понять як «життєдіяльність підприємства», «функціонування підприємства», «розвиток підприємства» та «життєвий цикл підприємства», що уможливило формування цілісного бачення засад досягнення стратегічних й тактичних цілей в умовах високої нестабільності середовища, яка спровокована суттєвістю впливу широкого переліку зовнішніх й внутрішніх факторів;

– теоретико-методичні засади трансформації підприємств через вплив загроз, які, порівняно із відомими, визначають засади внесення якісних й кількісних змін в параметри підприємства, спричинені динамічністю й вагомістю впливу сукупності ключових факторів, зокрема таких як війна, за рахунок контрольованої реалізації гомеостазу та/або шляхом проходження точки біфуркації з переходом до «бажаного» атрактору, що забезпечує збереження цілісності й подальшу підтримку життєдіяльності такої соціально-економічної системи;

– методичний інструментарій формування організаційного механізму функціонування підприємств, який вирізняється структуризацією організаційного механізму шляхом виділення статичної (встановлюється мета з подальшим формування переліку пріоритетних завдань, окреслюються зовнішні і внутрішні фактори, обумовлюються функції (спеціальні і універсальні), принципи, забезпечення, методи, засоби та інструменти) та динамічної (визначає циклічно виконувані заходи щодо приведення організаційної структури та процесу реалізації керуючого впливу до характеру модифікації ключових факторів) складових, що у поєднанні з розробленою етапністю побудови забезпечує спроможність підтримувати необхідний темп

внутрішніх змін у відповідності до зрушень в середовищі функціонування.

Отже, дисертація характеризується високим рівнем наукової новизни одержаних результатів, комплексністю застосованих підходів і значним внеском у розвиток теоретичних засад та практичних аспектів організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Нестеренко В.Ю. Організаційний підхід до забезпечення функціонування підприємств промисловості в умовах військового стану. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2025. 13(46). С. 234–240. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13\(46\).1.234-240](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13(46).1.234-240).

2. Нестеренко В. Ю. Функціонування промислових підприємств в умовах військового стану. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Т. 2. №6. С. 157–163. [https://doi.org/10.60022/2\(6\)-19S](https://doi.org/10.60022/2(6)-19S).

3. Нестеренко В.Ю. Організаційний механізм функціонування підприємства: методичні засади формування. *Успіхи і досягнення в науці*. 2025. №9(19). С. 671–679. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-9\(19\)-671-679](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-9(19)-671-679).

4. Нестеренко В.Ю. Кадрове забезпечення функціонування промислових підприємств в умовах військового стану. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. №4(19). URL : <https://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/807/777>.

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.19-52>

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Нестеренко В.Ю. Механізм адаптації промислових підприємств до функціонування в умовах воєнного часу. *Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 червня 2025 р., м. Кропивницький). Кропивницький : ЦНТУ, 2025. С. 130–132.

6. Нестеренко В.Ю. Кадрове забезпечення промислових підприємств в умовах війни. *Національна економіка в умовах війни: безпека та розвиток* : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (14 листопада 2025 р., м. Львів). Львів : ЛДУВС, 2025. С. 302–305.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні результати дисертації доповідалися та обговорювалися на: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз» (м. Кропивницький, 5 червня 2025 р.) та Всеукраїнській науково-практичній конференції «Національна економіка в умовах війни: безпека та розвиток» (м. Львів, 14 листопада 2025 р.).

8. Практична цінність результатів дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання пропозицій в частині формування і реалізації інструментів зміцнення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств в Україні.

Зокрема результати розробленого у дисертації науково-практичного підходу до створення системи інформаційного забезпечення управління підприємством були внесені у внутрішні положення ТОВ «ЖДТ-Сервіс» стосовно інформаційних ресурсів, технологій та засобів, а також методів й процедур (довідка № 22/05-26 від 22.05.2026 р.).

Запропоновані дисертантом рекомендації щодо залучення ветеранів до роботи з метою подолання кадрового дефіциту впроваджені у діяльність підприємства ТДВ «Машинобудівний завод Коліймаш». Зокрема, визначені переваги та потенційні ризики розширення співпраці з ветеранами враховано під час удосконалення кадрової політики підприємства. Розроблені пропозиції щодо послідовної реалізації процедур планування потреби в персоналі, його залучення, відбору, професійного розвитку та збереження працівників використано для вдосконалення механізму забезпечення підприємства кваліфікованими кадрами (довідка №01-05/2026 від 15.05.2026 р.).

Окремі положення дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Центральноукраїнського національного технічного університету під час викладання навчальних дисциплін «Державне регулювання економіки», «Стратегічний та інноваційний розвиток соціально-економічних систем», «Управління змінами в стратегічному та тактичному вимірі» (довідка № 33-15/1236 від 20.07.2026 року).

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота характеризується логічною та послідовною структурою, яка відповідає визначеній меті, завданням і логіці проведеного дослідження. Структурна побудова роботи забезпечує комплексне розкриття обраної проблематики, взаємопов'язаність теоретичних, методичних та прикладних положень, а також послідовне представлення отриманих результатів. Виклад матеріалу здійснено державною мовою з дотриманням норм сучасної української літературної мови. Стиль викладення матеріалу є науковим, характеризується чіткістю, аргументованістю, послідовністю та змістовною логічністю. Автором належним чином використано наукову термінологію, забезпечено взаємозв'язок між окремими структурними частинами роботи та обґрунтованість сформульованих положень, висновків і рекомендацій.

За результатами розгляду та обговорення дисертаційної роботи суттєвих зауважень щодо її структури, мови, стилю викладення, змістовної цілісності та послідовності представлення результатів дослідження не висловлено.

10. УХВАЛИЛИ:

1. Дисертація Нестеренка Віталія Юрійовича на тему «Організаційний

механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану» є завершеною, самостійною науковою працею. У роботі розв'язано актуальне завдання щодо наукового обґрунтування теоретико-методичних положень і розроблення практичних рекомендацій щодо формування та застосування організаційного механізму функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану, що має вагоме значення для розвитку економічної науки.

2. За результатами дослідження опубліковано 6 наукових праць, серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 2 наукові праці у збірниках за матеріалами конференцій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

3. Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеню доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу «Організаційний механізм функціонування підприємств промислово-виробничого спрямування в умовах військового стану», подану Нестеренком Віталієм Юрійовичем на здобуття ступеня доктора філософії, до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 «Економіка».

2. Вченій раді ЦНТУ утворити разову спеціалізовану вчену раду по захисту дисертації Нестеренка Віталія Юрійовича у складі:

Голова спеціалізованої вченої ради – Семикіна Марина Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України;

члени спеціалізованої вченої ради:

Рецензент – доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету Центральноукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України **Шалімова Наталія Станіславівна**;

Рецензент – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України **Бугаєва Марія Вікторівна**;

офіційні опоненти:

Коваленко Олександр Михайлович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародного менеджменту та інновацій, Національний університет «Одеська політехніка» Міністерства освіти і науки України;

Копитко Марта Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри соціальних дисциплін та адміністрування, Львівський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

За затвердження висновку проголосували:

«за» - 15 осіб

«проти» - немає

«утримались» - немає

Голова міжкафедрального семінару:

д.е.н., професор

Наталія ШАЛІМОВА

Секретар міжкафедрального семінару:

к.е.н., доцент

Тетяна НЕМЧЕНКО

Рецензенти:

д.е.н., професор

Наталія ШАЛІМОВА

к.е.н., професор

Марія БУГАЄВА